

Ånäsforsen i issöjans grepp.

På vinterhalvåret när vädret slår om från milt till kallt, så brukar det bildas i Ånäsforsen dammvallar av issörja, s.k. "sorais" som vi brukar säga här i Österbotten. När isbildningen har fortgått några dygn så har det uppstått ett flertal dammvallar i följd nerströms längs forsens från landsvägsbron ända ner till åmynningen och vid dessa dammar har det då bildats vattenfall med fallhöjder mellan 0,5 m och 1 m. M.a.o. issörjan har gjort att forsens liknar en trappa i flera steg. I Finland förekommer allmänt detta fenomen i våra älvar och åar, även här i Österbotten.

I Kimo å är det endast Ånäsforsen som brukar "frysa igen" av issörja när vädret slår om från milt till kyligt, i de övriga forsarna och dammarna uppströms uppstår inte några isproppar av den här typen. En bidragande orsak till detta förhållande är att vattnet som tappas ut från Rökasträsket till Kimo å är så pass varmt att någon issörja inte uppstår förrän det har blivit tillräckligt nerkyllt under sin färd ner mot havet. Ån i Baggas, som bara är ca en km nerströms från träsket, är i allmänhet helt isfri vintertid.

Fördämningarna i Ånäsforsen gör att områdena på bägge sidor av forsens blir översvämmade, varvid vägen till fågeltornet och Åjoupanet blir översvämmad. De översvämmade områdena brukar få ett istäcke som smälter bort först när våren gjort sin ankomst. Turbinkanalerna från f.d. Ånäs såg blir också vattenfylld när vattennivåerna i Ånäsforsen blir tillräckligt höga.

I början av december månad 2012 var jag ute och tog några fotografier av Ånäsforsen, som då hade blivit uppdämd efter några veckors köld. Några bilder bifogas.

Forsen nerströms från landsvägsbron.

Forsen fotograferad från Pärtstugans tomt.

En falltrappa formad av issörja.

Vid denna falltrappa rinner Kimo å ut till åjoupanet och havet.

Här bildas en rund vak där två cirkelrunda isflak cirkelar runt i vaken.

Samma runda isvak med de två runda isflaken ett dygn senare.

Vägen till Åjoupanet och fågeltornet översvämmad.

Samfällda området på forsens västra sida är till största delen under vatten.

Vatten och is i turbinkanalen.

Oravais den 25 februari 2013.

Bertil Holmlund